

Tüdrukute ja poiste erinevused koolieelses eas

Pärnu lasteaed Pillerpalli õpetaja Marve Torstenberg

2013

Tüdrukute ja poiste erinevused saavad alguse juba sündides. Üldjuhul kestab poiste sünd tüdrukute omast poolteist tundi kauem, mis võib olla seotud sellega, et poiste kaal on ka enamasti suurem kui tüdrukutel. Vastsündinud tüdrukud erinevad vastsündinud poistest füüsiliselt ning mõned neist erinevustest muutuvad suuremaks paari esimese elukuuga: tüdrukud soovivad tõenäoliselt puudutamist rohkem kui poisid, paljud suudavad iseseisvalt mängida ja end varem lohutada kui poisid, nad hakkavad sageli poistest varem roomama. Sündides on tüdrukud juba neli kuni kuus nädalat poistest arengus ees.

Uuringud näitavad, et vanemad hoolitsevad oma väikeste tütarde eest õrnemalt kui poegade eest. See võib olla seotud illusiooniga, et „mehi“ peab sitkeks kasvatama ja nad ei ole nii tundlikud kui tüdrukud. Isade tähtsus on oluline nii poistele kui tüdrukutele. Ilma isata kasvanud poisid on enamasti vägivaldsemad, vigastavad end sagedamini, satuvad pahandustesse, õpivad koolis halvasti ning kuuluvad hiljem juba teismeliste jõukudesse. Ilma isata kasvanud tüdrukutel on madalam enesehinnang, nad alustavad suguelu nooremalt, rasestuvad, lasevad end partneril kolkida ja jätavad kooli pooleli. Sageli on vastassoost vanem võtmeisik kasvava lapse enesekindluse kujundamisel. Tüdrukutel aitab isa luua arusaama endast kui targast ja huvitavast inimesest ning võib õpetada neile erinevaid oskusi (kalapüük, autosõit jne.). Need poisid, kelle ema naudib nendega koosolemist, tunnevad end tüdrukute seltskonnas vabamalt.

Pilt 1. Laul teeb tuju heaks, fotografeeris Halliki Tammiste

Tüdrukud kasutavad korraga mõlemat ajupoolkera, samas kui poisid ainult ühte korraga. Parem ajupool, mis vastutab ruumilis-visuaalsete probleemide lahendamise eest, areneb aga tüdrukutel hiljem ning neil on poistest raskem ruumiliselt orienteeruda. On tõestatud, et tüdrukute vasak ajupoolkera küpseb poiste omast kiiremini. Kuna seal asub kõnekeskus, õpivad poisid tüdrukustest hiljem rääkima. Eelkooliealiste tütarlaste sõnavara on rikkam kui nendega ühevanustel poistel. Tüdrukud hakkavad varem lauseid moodustama, need on pikemad ja keerukama ehitusega. Seda kõike soodustab see, et tüdrukutel on sünnist peale emadega tihe kontakt. Poiste sõnalises arengus ilmneb tihti lugemisaeglust, kogelemist ja teisi kõnehäireid. Arvatakse, et kõnehäired on seotud liigse telerivaatamisega ja vähese rääkimisega. Samas on jälle poisid sõnalise arutluse testides tüdrukutest natuke paremad.

Tüdrukute vähesemat agressiivsust võib pidada kõige suuremaks sooliseks erinevuseks, mida võib märgata juba varajases lapseas, kus poiste riiahus ja viha selgelt silma torkavad. Poisid muutuvad agressiivseks kahe-kolmeaastaselt, kui hakkab kujunema isiksus. Poiste agressiivsus avaldub rohkem füüsilise kahju tekitamises, tüdrukud kasutavad enam sõnalist agressiivsust. Tüdrukud ei ole nii egoistlikud ja enesekesksed kui poisid. 90% käitumishäiretega lastest on poisid. Poistel tõuseb vihastades testosterooni tase, mis suurendab agressiivsust ja mõtlematut käitumist. Viimaste aastate uuringud on näidanud agressiivsuse kasvu tüdrukute seas, mille põhjuseks on nende nõrgad sidemed emaga.

Ka valetamisoskus on omasem poistele enam kui tüdrukutele. Erinevate uuringute järgi arvatakse, et poistel on lihtsalt luiskamisgeene rohkem või siis nad ei õpi korralikult valetamist ära ja jäävad sageli sellega vahele. Tüdrukud aga omandavad valetamise kunsti nii hästi, et ka teised tüdrukud või siis ka naised, ei märka seda. Poiste vale on rohkem seotud nende positsiooni parandamisega, ülbamisega ja oma ego üles upitamisega – kõike, mida ei ole olemas, saab juurde mõelda. Vahel ka liigne hirm ja lootusetus paneb poisid kergemini valetama.

Foto nr 2. Mina sain esimesena! fotografeeris Kaili Sutt

Kaheaastased lapsed valivad meelsamini sugupoolele tüüpilisi mänguasju (poisid autosid ja tüdrukud nukke), teadmata, kummas soost nad ise tegelikult on. Samaealiselt hakkavad nad ka oma sugupoole kuuluvaid lapsi mängukaaslastena eelistama. Rühmasituatsioonis käituvad poisid tüdrukutest sageli negatiivsemalt, võtavad teise käest mänguasja ja keelduvad jõuliselt sellest loobuma. Jonnihoogude puhul, mis on ühe- ja kaheaastastel lastel tavalised, suudavad tüdrukud end paremini kontrollida, kuid kolmandast eluaastast peale jonnivad tüdrukud poistest vähem. Poiste liikumistarve on mängudes tunduvalt suurem kui tüdrukutel, nende mängud on sageli karmimad ja karusemad. Poistele on väga tähtis ühiste mängusõprade arvamus, allutakse kergemini tugevale isiksusele, tüdrukud aga jäävad sageli endale kindlaks. Mängulises kriisiolukorras suudavad poisid edasi tegutseda, tüdrukud aga tõmbuvad endasse.

Poisid on juba koolimineku ajaks tüdrukutest vaimses arengus maas. Eriti puudutab see poiste peenmotoorika, eneseväljendusoskuse ja kõne arengut. Tüdrukud on verbaalselt arenenumad. Nad hakkavad varem rääkima ja nende sõnavara on kooli minnes suurem kui poistel. Tüdrukud kohanevad kooliga kergemini, õpivad kiiremini lugema ja kirjutama. On teada, et tüdrukutele on tähtsad teadmised ja hinded, poistele aga see, mida teadmistega peale hakata, miks on midagi vaja teada ja osata. Poisid saavad koolis 70% halvimatest, tüdrukud 60% parematest hinnetest. Poisid on lugemises ja kirjutamises tüdrukutest poolteist aastat taga, neil on rohkem õpiraskusi, kuna nende ajupiirkond töötab ebavõrdse koormusega. Arvutamisoskusest on aga poisid tüdrukutest üldiselt üle, nad on matemaatilise mõtlemise ülesannetes kindlalt paremad. Poisid vajavad tunnis rohkem tähelepanu, aktiivseid tegevusi ja omavahelist suhtlemist, neil on vaja rohkem aega ja ruumi. Õpetamises vajavad poisid rohkem üllatusi ja see peab olema igati huvitav, sest nad tüdinevad kõigest palju rutem kui

tüdrukud. Poistel on rohkem probleeme keskendumisega, nad on hajameelsemad ja ei pane sageli räägitud juttu tähele, seega on tüdrukud tunnis kergemini juhitud, sest neil on kergem täita kehtestatud reegleid. Tüdrukud on usinamad ja püüdlikumad, nende enesehinnang sõltub sellest, kui hästi nad saavad tundides hakkama. Tüdrukute väljalangevus koolist on suhteliselt väike, poisid moodustavad sellest 80%. Ainetundides suudavad tüdrukud edukalt tegeleda ühel ajal mitme asjaga, poisid, aga, kui mõtlevad tunnivälisele probleemile, siis ei näe ega kuule nad õpetajat üldse. Uuringud näitavad, et õpiraskustega tüdrukuid on poistest kaks kuni viis korda vähem.

Foto nr3 Poisid avastamas kevade märke, fotografeeris Halliki Tammiste

Harilikult ületavad poisid tüdrukuid nii lihaste jõus kui ka liigutuste kiiruses ja koordinatsioonis. Enamasti jooksevad poisid kiiremini, viskavad täpsemalt palli (juba väike poiss võtab palliviske seisangu õigemini ja kindlamini kui tüdruk), kõnnivad täpsemalt poomil jne. Poiste reageerimisaeg on lühem ja kindlam kui tüdrukutel. Käelises osavuses on aga paremad tüdrukud, kes hakkavad end poistest varem riidesse panema, tulevad varem toime nõopide kinnipanekuga ja lahti tegemisega ning paelte sidumisega. Tüdrukud sooritavad paljusid käelisi ülesandeid kiiremini ka korralikumalt kui poisid. Osavus ja kiirus,

liigutuste peenus ja täpsus saavad alguse ilmselt tüdruku kiiremast arengust. Need soolised erinevused võivad tulevikus mõjutada huvide ja vilumuste kujunemist.

Nii loovuses kui muusikalistes võimetes ei ole sugudevahelisi erinevusi märgatud. Igas lapses peitub musikaalsus, see on vaja vaid välja arendada. Kõik lapsed on andekad!

Eelkooliealiste laste joonistuste võrdlus näitab, et tüdrukute joonistused on detailrikkamad nii vabajoonistuses, inimeste joonistamises kui figuuride täiendamises. Uurimused on näidanud, et poisid on tüdrukutest poole aasta kuni aasta võrra maas selliste tunnuste poolest nagu üleminek peajalgsele konventsionaalsele figuurile. Põhjuseks võib olla poiste tehniline huvi, nad pööravad joonistamisel rohkem tähelepanu üldisele skeemile ega muretse paberil olevale kujutatu väljanägemisele. Tüdrukutele on aga olulisem esteetiline väljendus. Üldiselt ongi joonistamist peetud tüdrukute meelistegevuseks. Poistele lubatakse rohkem agressiivsuse avaldusi, neid õhutatakse aktiivsusele, initsiatiivi ilmutamisele, tüdrukutelt aga oodatakse südamlikkust, tundelisust, emotsionaalsust, mis väljendub ka joonistamise temaatikas. Poisid joonistavad rohkem ehitisi, masinaid, kosmosepilte ja tüdrukud „ilusaid“ inimesi, printsesse, lilli ja loomi.

Kuni murdeeani on tüdrukud oma aktiivsuse ja ettevõtlikkuse poistega võrdsed. Ent sugulise küpsemise perioodil jäävad nad selles poistele alla. Võib-olla teadlikult. Tüdrukud pole nii uudishimulikud kui poisid, nad riskivad vähem ja püüavad vältida keerulisi olukordi. On täiesti loogiline, et naise psüühikaski domineerib hoiak olemisviisi säilitada, mehel seda uuendada.

Foto nr4 Igas tüdrukus on natuke peidus printsessi. Fotografeeris Halliki Tammiste

Väärtushinnangute uurimusest selgub, et tüdrukud hindavad enam esteetilisi a sotsiaalseid väärtusi. Nende soovid, unelmad, meeldivad ja ebameeldivad mälestused on sagedamini seotud inimestega. Tüdrukud eelistavad üht või paari sõbratari suurele sõpruskonnale, poistele meeldivad kollektiivsed mängud, nad kogunevad suurtesse rühmadesse. Kui poisid kalduvad sõpruskonna arvamust rohkem uskuma, mida on ka vaja nende kasvatamisel silmas pidada, siis tüdrukud jäävad tavaliselt oma arvamusele kindlaks. Alaväärsuskomplekside all kannatavad tüdrukud võrdselt poistega. Uurimused näitavad, et sageli saavad tüdrukud keerulistes olukordades paremini hakkama ja oskavad vastassugupoolega võrreldes kiiremini kohaneda. Enamikel juhtudel on tüdrukud iseseisvamad. Tüdrukud armuvad varem kui poisid. On tavaline, et tüdruku esimene armastuse objekt on filmikangelane, tippmuusik või sportlane, unistuste prints valgel hobusel.

Peamine isiksuse ala, kus on leitud soolisi erinevusi, on närvilisus ja emotsionaalsus. Eelkooliealised tüdrukud on kartlikumad, tujukamad ja muretsevamad kui sama vanad poisid. Poistel on aga käitumisprobleemid tavapärasemad, nad ei talitse end, nõuavad endale tähelepanu, on täis võitlusihä. Kümneaastased poisid on närvilisemad kui tüdrukud, neljateistaastaselt on aga juba tüdrukud märksa närvilisemad. Sageli kiputakse tüdrukuid liigselt hellitama ning poisse sunnitakse oma pisaraid häbenema ja tundeid sissepoole suunama, kuigi hella kohtlemist vajavad kõik lapsed võrdselt, olgu nad siis poisid või tüdrukud.

Poiste sooline küpsemine algab tavaliselt aasta-paar hiljem kui tüdrukutel. Tüdrukutel algab puberteet keskmiselt üheteistkümnendal eluaastal, poistel seega kaheteistkümnendal-kolmeteistkümnendal. Tüdrukud erinevad poistest suguorganite ja sugutunnuste poolest. Eesti teismeliste seas tehtud uuringute põhjal esineb teismeeas tüdrukutel keskmiselt 10-12 hirmu, poistel aga 2-3. Kui tüdrukutel on palju sotsiaalseid hirme, siis poistel piirduvad nende hirmud sageli seksuaalsusega. Poistel on veendumus, et nad peavad olema alati kõiges parimad, olgu siis tegu sportmängu või võistlusega, sama käib ka seksi kohta, Kui nad ei suuda olla parimad või sama edukad kui teised, tähendab see neile katastroofilist läbipõrumist.

Olenemata poiste ja tüdrukute erinevusest, on siiski tänapäeval vanemate ootused poegadele ja tütardele väga sarnased. Nad ootavad ja soovivad, et nende lapsed oleks sotsiaalselt vastutustundlikud, iseseisvad, mõningal määral ennast maksma panevad, taibukad ja

südamlikud. Lapsevanematele on tähtis, et nende lapsed suudaks hakkama saada kõigi ülesannetega, millega nad elu jooksul silmitsi seisavad.

KASUTATUD KIRJANDUS

Sinkkonen, J. (2007). Kasvamine poisina. Tallinn: Varrak.

Preuschoff, G. (2008). Tüdrukute kasvamine. Kirjastus: Ersen.

Biddulph, S. (2008). Poiste kasvatamine. Kirjastus: Ersen.

Niiberg, T. (2006). Meheks, isaks ja härrasmeheks. Tartu: AS Atlex.

Niiberg, T. (2008). Naiseks, emaks ja daamiks. Tartu: AS Atlex.